

Opplegg for effektvurdering av Havarikommisjonens sikkerhetstilrådinge

TØI rapport 1935/2023 • Forfatter: Rune Elvik • Oslo 2023 • 17 sider

Vegtilsynet har fra 2021 fått i oppdrag å gjøre effektvurderinger av Havarikommisjonens sikkerhetstilrådinge. Rapporten skisserer et opplegg for slike vurderinger og gir eksempler på dem. Hovedtemaer i effektvurderingene er om sikkerhetstilrådingene er gjennomført og hvilke virkninger de kan ha på hendelser og ulykker.

Statens Havarikommisjon gransker hvert år et utvalg av alvorlige trafikkulykker med dødsfall eller personskade. I de fleste rapporter om trafikkulykker avgir Havarikommisjonen en eller flere sikkerhetstilrådinge. Tilrådingene angir tiltak som bør iverksettes for å redusere sannsynligheten for at ulykkene gjentar seg, eventuelt gjøre dem mindre alvorlige. Fra september 2021 har Vegtilsynet fått i oppdrag å gjøre effektmålinger av sikkerhetstilrådingene når dette vurderes som hensiktsmessig.

Denne rapporten skisserer et opplegg for forenklete effektmålinger, kalt effektvurderinger. Effektvurderingene bygger på foreliggende kunnskap og tar sikte på å besvare to hovedspørsmål:

1. Er sikkerhetstilrådingene gjennomført?
2. Hvilke virkninger kan gjennomføring av sikkerhetstilrådingene antas å ha på antall ulykker eller skader?

Det gis fem eksempler på effektvurderinger. Fire av dem er utarbeidet av TØI, en av Vegtilsynet. Resultatene er effektvurderingene er enten kvalitative, delvis kvantitative eller fullt ut kvantitative. Et kvalitativt resultat sier at sikkerheten kan antas å bli bedre, men tallfester ikke dette. Et delvis kvantitativt resultat tallfester enten prosentvis endring av en viss ulykketype, eller hvor mange ulykker som kan påvirkes, men ikke begge deler. Et fullt ut kvantitativt resultat tallfester både hvor mange ulykker som kan påvirkes og hvor mye disse kan reduseres.